

VERITAS

Történetkutató Intézet és Levéltár

Tartalom

- VERITAS-est
- Hírek
- Olvasnivaló:

- *Egy hazatérési kísérlet a korai Kádár-korszakban*

- *„Ez nem volt úriemberhez méltó dolog.”*

August von Mackensen tábornagy internálása 1918 decemberében

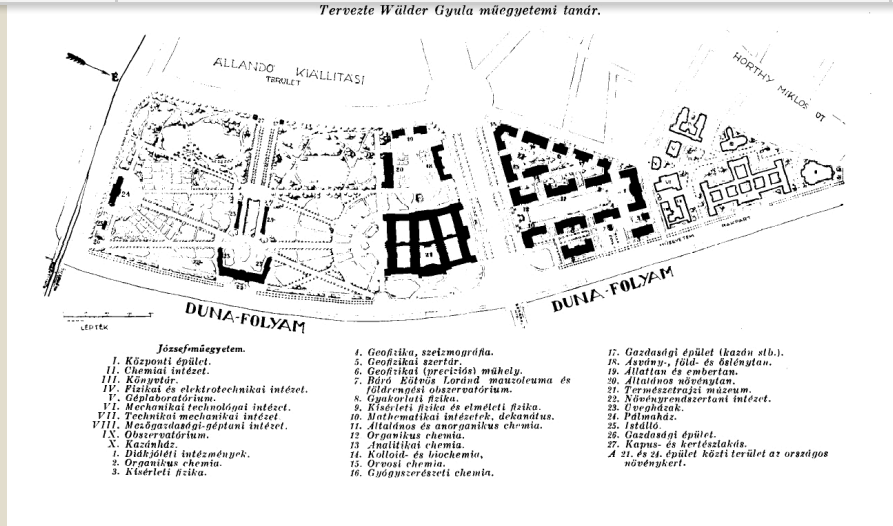
- *A polgári nemzetállami fejlődés Közép-Európában a 19. század második felében*

- Cikkajánló
- Adatkezelési tájékoztató

VERITAS-est

A „magyar Dahlem” terve és a szegedi tudományegyetem

Február 6-án, 18 órakor rendezzük a VERITAS-estek sorozat nyolcvanhatodik vitáját *A „magyar Dahlem” terve és a szegedi tudományegyetem* címmel. **Ujváry Gábor** intézetvezető moderálásával **Vajda Tamás**, a Szegedi Tudományegyetem Levéltárának vezetője és **Kissné Bognár Krisztina**, Intézetünk levéltárvezetője mutatja be a két világháború közötti tudománypolitika talán kevésbé ismert kezdeményezését.

Kép forrása: Ladányi Andor A „magyar Dahlem” (Klebsberg terve természettudományi telep létesítésére)

Történelmi Szemle XXXVII. (1995)

[A vita ezen a linken is követhető](#)

[Tovább a linkre](#)

HÍREK

Prof. Dr. Marinovich Endre, intézetünk főigazgató-helyettese január közepétől jól megérdemelt nyugdíját élvezi. Az idén 10 éves fennállását ünneplő VERITAS Intézet egyik megálmodója - Boross Péter miniszterelnök úr mellett -, és kezdetektől fontos szerepet betöltő oszlopos tagja nem válik el tőlünk teljesen, ha más formában is, de továbbra is számíthatunk nagy tudására, szakértelmére, higgadt bölcsességére, mely oly fontos volt intézetünk életében eddig is.

Intézetünk tisztelete és megbecsülése jeléül ünnepség keretén belül köszönte meg főigazgató-helyettes úrnak az elmúlt 10 év munkáját!

Fotó: Székács Noémi

A februári VERITAS-estünk előtt könyvbemutatót tartunk!

Megjelent a Magyar Napló gondozásában **Dévavári Zoltán – Keresztes Csaba – Rácz János – Ujváry Gábor: Az Antall-kormány kulturális politikája** című kötete (szerkesztette: **Ujváry Gábor**).

A kötetet bemutatja: **Dr. Hammerstein Judit**, a Magyar Nemzeti Múzeum megbízott főigazgatója.

Időpont: 2024. február 6. (kedd) 17:30

Helyszín: VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár (1093 Budapest, Zsil utca 2-4.)

[A könyvbemutatót itt is figyelemmel kísérhetik](#)

Meghívó

**A VERITAS Történetkutató
Intézet és Levéltár**
tisztelettel meghívja Önt

Déavári Zoltán – Keresztes Csaba –
Rácz János – Ujváry Gábor:

AZ ANTALL-KORMÁNY KULTURÁLIS POLITIKÁJA

című könyv bemutatójára.

A KÖNYVET BEMUTATJA:

dr. Hammerstein Judit

a Magyar Nemzeti Múzeum mb. főigazgatója

A BEMUTATÓ IDŐPONTJA ÉS HELYE:

2024. február 6., kedd, 17.30

1093 Budapest, Zsil utca 2-4.

A könyvbemutatót követően 18.00-tól kezdődik a **VERITAS-estek** sorozat 86. vitája **A „magyar Dahlem” terve és a szegedi egyetem** címmel. Ujváry Gábor moderálásával Vajda Tamás, levéltárvezető (Szegedi Tudományegyetem Levéltára) és Kissné Bognár Krisztina, levéltárvezető munkatársunk vitatják meg az est témáját. Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Olvasnivaló

Egy hazatérési kísérlet a korai Kádár-korszakban

reményüket abban, hogy az országban belátható időn belül egy élhető rendszert sikerül felépíteni. Az új, és formálódó Kádár-korszak sajtóságos kettős kommunikációval igyekezett megoldani azoknak az ügyét, akik lábbal szavaztak a szovjet szuronyokkal hatalomra segített rezsimmel szemben. Egyrészt a nyugati – általuk imperialista hatalmaknak hívott – államokat azzal vádolták, hogy hamis ígérekkel csábították el a magyar fiatalokat. Másrészt egyáltalán nem akarták, hogy mindenki, vagy az emigrálók többsége visszatérjen. A Külföldi Magyarok Önálló Referatúrája a londoni magyar követségnek hamar megindokolta, hogy miért nem a magyar állam fizeti a visszatérni szándékozók hazautazási költségeit.

Kép forrása: Wikimedia Commons/family archive

[Rácz János teljes cikke itt olvasható el](#)

**„Ez nem volt úriemberhez méltó dolog.”
August von Mackensen tábornagy internálása 1918
decemberében**

August von Mackensen német tábornagy az első világháború egyik legsikeresebb hadvezére volt, aki meghatározó szerepet játszott a keleti front harcaiban. Nevéhez fűződött többek között a gorlicei áttörés 1915-ben, majd Szerbia pacifikálása és egy évvel később Bukarest elfoglalása is. Utolsó jelentősebb csatája során 1917 nyarán azonban nem tudta megtörni az orosz–román haderőt, így Moldva elfoglalásában kudarcot vallott. A tábornagy ekkor már a megszállt román területek katonai kormányzója volt, és ebbéli posztján érte az 1918. november 3-i padovai fegyverszünet híre. A dokumentum előírta, hogy a német erőknek 15 napon belül el kell hagyniuk a megszállt balkáni, ill. kelet-európai területeket. Ez a korabeli viszonyok között kivitelezhetetlen kötelezettség volt: a Monarchia vasúti közlekedését pl. krónikus szénhiány, illetve a széteső közrend is akadályozta.

[Ligeti Dávid teljes cikke itt olvasható el](#)

A polgári nemzetállami fejlődés Közép-Európában a 19. század második felében

alapvető jellemzője a nemzeti keretek között létrehozott polgári alkotmányosság volt. A liberális optimizmus szerint a nemzet mint a létező legnagyobb érületi közösség képes garantálni az egységes akaratképzést és az alapvető polgári jogokat (a törvény előtt egyenlőséget, a vélemény-, szólás-, sajtó-, lelkiismereti, gyülekezési és egyesülési szabadságot, a magántulajdon szentségét). A feudális (nemesi-származási) kereteket felváltó szélesebb (népképviseleti) politikai részvételt, valamint a magántőkén alapuló kapitalista gazdaságot, amely számára a polgári nemzetállam biztosított egységes vámterületet, közlekedési (vasút-) és kommunikációs (posta- és távíró-) hálózatokat.

Kép forrása: Wikimedia Commons

[Kovács Kálmán Árpád teljes cikke itt olvasható el](#)

Cikkajánló

A hálózati személyek típusai

Az Összmagyar Testület folyóiratának XXXIV. évfolyamának *Őrtálló 2023* című kiadványában jelent meg **Kiss Dávid** írása *A hálózati személyek típusai* címmel.

[Kiss Dávid írása itt olvasható el](#)

A 72-es szoba különös lakója – Deák Ferenc az Angol Királynő szállóban

„Az 1850–1860-as években az akkori magyar politikai élet egyik legfontosabb centrumának egy pesti szálloda második emeletén elhelyezkedő, kétszobás lakosztály számított, ahol a nemzet prókátorának, avagy a haza bölcsének nevezett Deák Ferenc élt 1854 és 1875 között. Az első magyar igazságügyi miniszter születésének 220. évfordulója miatt a 2023-as esztendőt Deák Ferenc-émlékévként nyilvánították. Ebből az alkalomból azt mutatjuk be, miként élt Deák az Angol Királynő szállóban.” **Anka László** írása a PestBuda oldalán jelent meg.

[Anka László írása itt olvasható el](#)

Hóman Bálint és a Horthy-korszak (kultúr)politikája

A Somogy kulturális folyóirat 51. évfolyamának 2023. év 3. számában jelent meg **Ujváry Gábor** tanulmánya.

[Ujváry Gábor tanulmánya itt olvasható el](#)

Az új adatkezelési tájékoztatónkat [itt tudja elolvasni](#):

A VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár kizárólag a saját rendezvényeivel és programjaival kapcsolatos meghívók és értesítők küldésére használta fel eddig az Ön személyes adatait (név és e-mail cím), azokat harmadik félnek nem adja át a jövőben sem. Ha nem ért egyet az Ön személyes adatainak (név, e-mail cím) további kezelésével, és a jövőben nem szeretne hírlevél formájában értesülni a VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár legújabb híreiről, rendezvényeiről és programjairól, akkor kérjük, hogy jelezze ezt az info@veritas.gov.hu címen! Ebben az esetben véglegesen és helyreállíthatatlanul töröljük Önt az adatbázisunkból. Ha az adatkezeléssel kapcsolatban bármilyen kérdése vagy észrevétele van, akkor forduljon hozzánk az info@veritas.gov.hu e-mail címen.

Bízunk benne, hogy továbbra is figyelemmel kíséri a VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár tevékenységét.

Copyright © VERITAS INTÉZET ÉS LEVÉLTÁR

Nem szeretne több hírlevelet kapni? [Ide kattintva iratkozhat le.](#)